

V E N D I M
Nr.16, datë 25.4.2003

NË EMËR TË REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË

Gjykata Kushtetuese e Republikës së Shqipërisë, e përbërë nga:

Fehmi Abdiu	Kryetar i Gjykatës Kushtetuese
Zija Vuci	Anëtar i “ “
Gjergj Sauli	Anëtar i “ “
Alfred Karamuço	Anëtar i “ “
Kristofor Peçi	Anëtar i “ “
Petrit Plloçi	Anëtar i “ “
Sokol Sadushi	Anëtar i “ “
Xhezair Zaganjori	Anëtar i “ “

me sekretare Arbenka Lalica, në datë 24.2.2003, mori në shqyrtim në seancë gjyqësore me dyer të hapura çështjen me nr.14 Akti, që i përket:

KËRKUES: AGRON VRETO, përfaqësuar nga avokate Hanëme Bakia, me prokurë.

SUBJEKTE TË INTERESUARA:

1. SOKOL MARA, përfaqësuar nga avokat Dashamir Kore, me prokurë.
2. SUZANA MARA, përfaqësuar nga avokat Dashamir Kore, me prokurë.
3. NDËRMARRJA KOMUNALE BANESA NR.2 TIRANË, në mungesë.

OBJEKTI: Shfuqizimi si antikushtetuese i vendimeve nr.1234, datë 15.12.2000 të

Gjykatës së Apelit Tiranë dhe nr.12, datë 10.1.2002 të Kolegjit Civil të

Gjykatës së Lartë.

BAZA LIGJORE: Nenet 131/f, 134/g, 41/1 e 42 të Kushtetutës së Republikës të Shqipërisë.

Për shfuqizimin si antikushtetuese të vendimeve të mësipërme, kërkuesi Agron Vreto ka parashtruar përpara Gjykatës Kushtetuese këto shkaqe:

- Në përbërje të trupit gjykues të Gjykatës së Lartë që e ka shqyrtuar çështjen në Dhomën e Këshillimit, në kundërshtim me nenin 72/4 të Kodit të Procedurës Civile, ka marrë pjesë edhe një gjyqtar, i cili në gjykimin e mëparshëm të po kësaj çështjeje në Gjykatën e Lartë është shprehur me “mendim pakice”;

- Gjykata e apelit nuk ka respektuar detyrat e vëna për këtë çështje nga Gjykata e Lartë, duke shkelur kështu nenin 486 të Kodit të Procedurës Civile;

- Vendimi i gjykatës së apelit është në kundërshtim me ligjin material;

- Rekursi i ushtruar ka qenë brenda kritereve ligjore, prandaj vendimi i Kolegjit Seleksionues të Gjykatës së Lartë për moskalimin e çështjes për gjykim është në kundërshtim me pikat “a” dhe “b” të nenit 472 të Kodit të Procedurës Civile.

GJYKATA KUSHTETUESE,

pasi dëgjoi relatorin e çështjes Xhezair Zaganjori, përfaqësuesen e kërkuesit, të subjekteve të interesuara dhe shqyrtoi çështjen në tërësi,

V Ë R E N:

Me vendimin nr.115, datë 19.4.2002 Gjykata Kushtetuese ka vendosur refuzimin e kërkesës së kërkuesit Agron Vreto për shkak se në përfundim të shqyrtimit të kësaj çështjeje nuk u bë e mundur të votohej për zgjidhjen e saj përfundimtare. Në bazë të nenit 74 të ligjit nr.8577, datë 10.2.2000 “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë”, kërkuesi riparaqiti për shqyrtim kërkesën e tij, në kohën kur u krijuan kushtet për formimin e shumicës

së kërkuar.

Pretendimi kryesor i kërkuesit ndaj vendimit të Gjykatës së Lartë qëndron në faktin se në përbërje të trupit gjykues të gjykatës që ka shqyrtuar çështjen në dhomën e këshillimit ka marrë pjesë edhe një gjyqtar, i cili në gjykimin e mëparshëm të po kësaj çështjeje në Gjykatën e Lartë është shprehur me “mendim pakice”, gjë që sipas tij bie në kundërshtim me nenin 72/4 të Kodit të Procedurës Civile.

Gjykata Kushtetuese çmon se në rastin konkret nuk konstatohet ndonjë shkelje e tillë që mund ta bënte procesin të parregullt në kuptimin e nenit 42 të Kushtetutës së Republikës të Shqipërisë dhe të nenit 6 të Konventës Europiane të të Drejtave të Njeriut. E drejta për një proces të rregullt ligjor, si një e drejtë me rëndësi të veçantë kushtetuese, përfshin në vetvete si një nga elementet e saj tepër të rëndësishëm edhe paanshmërinë e gjykatës në gjykimin e çështjes, e cila normalisht nënkuptohet përderisa nuk provohet e kundërta e saj. Në këtë kuadër, Gjykata Kushtetuese çmon se paanshmëria ka elementin e vet subjektiv që i referohet krijimit të bindjes së brendshme të gjyqtarit për çështjen konkrete, si dhe elementin objektiv që nënkupton dhënien nga gjykata të garancive të mjaftueshme për gjykimin e çështjes në mënyrë të paanëshme, duke mënjeluar vetë çdo lloj dyshimi të përligjur në këtë drejtim. Mes të tjerave, në këtë kuadër, ajo duhet të ketë parasysh sidomos konsideratat me karakter organik që do të thonë mënjanim nga gjykimi i çështjes i atyre gjyqtarëve që nuk do të ofronin garancitë e nevojshme për paanshmëri. Qëndrimi ndryshe do të bëhej shkak për cenimin e drejtëpërdrejtë edhe të parimeve të tjera të rëndësishme të procesit të rregullt ligjor, veçanërisht të parimit të objektivitetit të gjykimin dhe atij të barazisë së armëve. Në shtetin e së drejtës këto kërkesa me rëndësi të veçantë janë në funksion të besimit për dhënien e drejtësisë që duhet të krijojë në çdo rast në shoqërinë demokratike çdo qytetar i thjeshtë.

Parimi i paanshmërisë në gjykim edhe në këndvështrimin e përbërjes së trupit gjykues duhet respektuar në çdo shkallë të gjykimin, pra edhe në gjykimin që zhvillohet në Gjykatën e Lartë.

Megjithatë, Gjykata Kushtetuese çmon se në rastin konkret jemi përpara një situatë tjetër që ndryshon nga ajo që pretendon kërkuesi. Është e vërtetë që në shqyrtimin paraprak të çështjes në fjalë në Dhomën e Këshillimit të Gjykatës së Lartë ka marrë pjesë edhe një gjyqtar, i cili në gjykimin e mëparshëm të po kësaj çështjeje në Gjykatën e Lartë, ku me shumicë është vendosur kthimi për rigjykim në gjykatën e apelit, është shprehur me “mendim pakice”. Por ky fakt, në vështrim të pikës 4 të nenit 72 të Kodit të Procedurës Civile, nuk përbën shkak për heqje dorë në mënyrë të detyrueshme në rastin e shqyrtimit të rekursit në Dhomën e Këshillimit. Sipas pikës 4 të nenit 72 të Kodit të Procedurës Civile, gjyqtari është i detyruar të heqë dorë nga gjykimi i një çështjeje kur “... ka shfaqur mendim për çështjen në gjykim...”. Përmbajtja e kësaj dispozite është tepër e qartë, pra bëhet fjalë për rastet kur çështja është në gjykim. Por, a mund të thuhet se shqyrtimi i rekursit në Dhomën e Këshillimit është i njëjtë me gjykimin e çështjes? Për t'i dhënë një përgjigje të saktë ligjore kësaj pyetjeje, duhet nisur nga detyrat që zgjidh Dhoma e Këshillimit dhe detyrat që zgjidh gjykata në seancë gjyqësore. Në Dhomën e Këshillimit trajtohet vetëm prania ose jo e shkaqeve të parashikuara në nenin 472 të Kodit të Procedurës Civile, çka do të thotë që nuk kemi të bëjmë me gjykimin e çështjes në themel. Pikërisht për këto arsye, në këtë fazë, çështja trajtohet jo në seancë publike, pa pjesëmarrjen e palëve ose avokatëve të tyre dhe pa u shpallur data ose përbërja e Dhomës së Këshillimit. Nëse nuk plotësohen kërkesat e nenit 472 të Kodit të Procedurës Civile, në përputhje me nenin 480 të Kodit të Procedurës Civile, Dhoma e Këshillimit vendos mospranimin e rekursit. Në të kundërt pra, nëse konstatohet ndonjë nga shkaqet e parashikuara në nenin 472 të Kodit të Procedurës Civile, vendoset pranimi i rekursit dhe gjykimi i çështjes në kolegji në seancë të rregullt gjyqësore. Natyrisht që këtu çështja trajtohet në themel, pra bëhet kontrolli i plotë i bazueshmërisë në ligj i vendimeve të atakuara në rekurs.

Përsa më sipër, duke pasur parasysh se trajtimi i çështjes në Dhomën e Këshillimit nuk përmban në vetvete të gjitha karakteristikat e një gjykimi në kuptim të nenit 72 të Kodit të Procedurës Civile, në rastin konkret nuk mund të pretendohet për shkelje të parimit të paanshmërisë, pra për një proces të parregullt ligjor.

Gjykata Kushtetuese çmon gjithashtu se nga materialet e dosjes nuk rezultojnë të bazuara pretendimet e tjera të kërkuesit që gjykata e apelit nuk ka respektuar detyrat e vëna për këtë çështje nga Gjykata e Lartë dhe se rekursi i paraqitur në Gjykatën e Lartë ka qenë brenda kriterëve ligjore, prandaj duhet të ishte pranuar nga kolegji seleksionues. Lidhur me pretendimin e kërkuesit se vendimi i gjykatës së apelit është në kundërshtim me ligjin material, Gjykata Kushtetuese konstaton se ky

pretendim nuk përfshihet në konceptin kushtetues të procesit të rregullt ligjor e për rrjedhojë del jashtë juridiksionit të Gjykatës Kushtetuese. Ai i referohet shqyrtimit të çështjes në themel, për të cilën ligjërisht janë të ngarkuara të vendosin gjykatat e sistemit të zakonshëm.

PËR KËTO ARSYE,

Gjykata Kushtetuese e Republikës së Shqipërisë, në bazë të neneve 131/f e 132 të Kushtetutës, si dhe neneve 72 e 74 të ligjit nr.8577, datë 10.2.2000 “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë”, me shumicë votash,

V E N D O S I:

- Rrëzimin e kërkesës;
- Ky vendim është përfundimtar, i formës së prerë dhe hyn në fuqi ditën e botimit në Fletoren Zyrtare.

MENDIMI I PAKICËS

Mendimi ynë është i kundërt me qëndrimin që ka mbajtur shumica në zgjidhjen e kësaj çështjeje. Pretendimi kryesor në këtë çështje fokusohet në pjesëmarrjen e një gjyqtari të Gjykatës së Lartë në Dhomën e Këshillimit, ndërkohë që ky gjyqtar në të njëjtën çështje, më parë, kishte arsyetuar gjerësisht me shkrim mendimin e tij në pakicë, duke vlerësuar pabazueshmërinë në ligj dhe në prova të padisë së ngritur nga kërkuesi Agron Vreto.

Në fakt shkelja e parimit të paanësisë në gjykim në këtë çështje bëhet evidente kur konstaton se gjyqtari i Gjykatës së Lartë bën një analizë të hollësishme dhe vlerësim të të gjitha provave që ndodhen në dosje, si dhe shprehet për themelin e çështjes duke arsyetuar përfundimisht se pretendimet e paditësit janë të pasakta, ato nuk qëndrojnë, ai nuk legjitimohet të ngrejë padi dhe padia e tij duhej të rrëzohet.

Në këtë mënyrë me shprehjen e këtij mendimi përfundimtar gjyqtari i Gjykatës së Lartë ia ka kufizuar mundësinë vetvetes të përfshihet përsëri në të ardhmen në të njëjtën çështje dhe të shprehet mbi bazueshmërinë ose jo në ligj të pretendimeve të ngritura në rekurs nga paditësi.

Kur çështja është paraqitur përsëri në Gjykatën e Lartë në përbërje të Kolegjit Civil, në Dhomën e Këshillimit, ka marrë pjesë i njëjti gjyqtar që ka shprehur mendimin e tij për çështjen. Kolegji Civil, në shqyrtim paraprak, ka vendosur moskalimin e çështjes në seancë, sepse nuk janë shkaqet e parashikuara nga neni 472 i Kodit të Procedurës Civile.

Pjesëmarrja e të njëjtit gjyqtar në shqyrtimin e çështjes në Gjykatën e Lartë nuk konsiderohet në çdo rast shkelje e parimit të paanësisë në gjykim. Ajo është e ndërvarur nga veprimet dhe vullneti që shfaq gjyqtari për çështjen. I vetmi përjashtim bëhet për pjesëmarrjen e gjyqtarëve në Kolegjet e Bashkuara të Gjykatës së Lartë, për të cilin Gjykata Kushtetuese ka mbajtur qëndrim në vendimin nr.15, datë 7.4.2000. Elementet objektive dhe subjektive në një gjykim duhet të jenë të mishëruara në krijimin e besimit tek pala se gjykata do të jetë e paanshme në gjykimin e çështjes.

Në rastin konkret, ne jemi të mendimit se pjesëmarrja e të njëjtit gjyqtar në këtë çështje, ndërkohë që mendimi i tij ishte konkretizuar më parë me arsyetimin me shkrim, nuk mund t'i krijonte besim palës në garantimin e paanësisë së gjykimit. Sipas konkluzionit të arritur nga shumica e Gjykatës Kushtetuese në këtë vendim, nuk është cenuar parimi i paanësisë në gjykim, për arsye se shqyrtimi i çështjes në Dhomën e Këshillimit nuk është i njëjtë dhe duhet dalluar nga gjykimi në seancë gjyqësore. Veçantia që paraqesin këto gjykimeve, sipas shumicës, pavarësisht se gjyqtari ka shprehur mendim mbi thelbin e çështjes, nuk të lejojnë të pretendosh për shkelje të parimit të paanësisë në gjykim. Me këtë qëndrim që ka mbajtur shumica në vendimin e saj jo vetëm që ka një devijim nga jurisprudenca e mëparshme kushtetuese, por afirmohet rishtazi një konkluzion që i krijon hapësirë mosrespektimit të parimit të paanësisë në gjykim në Dhomën e Këshillimit.

Ne mendojmë se është e vërtetë që Dhoma e Këshillimit shqyrton nëse janë paraqitur shkaqe ligjore që bëjnë të mundur kalimin e çështjes në seancë gjyqësore, siç parashikohet në nenin 472 të Kodit të Procedurës Civile, por ky vlerësim që bën gjyqtari realizohet mbi studimin konkret të të dhënave që ndodhen në rekurs e në dosje dhe nuk mund të veçohen nga opinionin ligjor që ai krijon

mbi drejtësinë e vendimit gjyqësor.

Gjykata Kushtetuese, në praktikën e saj, ka mbajtur disa herë qëndrime duke konstatuar shkelje të së drejtës për një proces të rregullt ligjor për vendimet që merren në Dhomën e Këshillimit. Këto qëndrime të saj kanë qenë të lidhura me faktin se vendimet e Dhomës së Këshillimit janë po aq të rëndësishme sa edhe ato të seancës gjyqësore, dhe jo të asaj natyre që i trajton shumica në vendim. Vendimet e marra në Dhomën e Këshillimit nuk përjashtohen nga kontrolli i kushtetutshmërisë së tyre.

Në këto kushte, parimi i paanësisë në gjykim është një ndër parimet që nuk mund të kufizohet qoftë edhe për arsye të rrethanave të ndryshme. Përderisa në Dhomën e Këshillimit mblidhet një kolegji që merr një vendim gjyqësor dhe që i jep zgjidhje përfundimisht çështjes, atëherë ajo nuk përjashtohet nga detyrimi për të respektuar paanësinë në gjykim. Mbi bazën e kësaj logjike arsyetimi, Gjykata Kushtetuese ka theksuar në jurisprudencën e saj, garancinë që u jep palëve në gjykim mospjesëmarrja në kolegjet seleksionuese të gjyqtarëve që kanë gjykuar më parë çështjen, duke e konsideruar këtë fakt si “element i rëndësishëm ligjor, që i shërben garantimit të zhvillimit normal të një gjykimi të rregullt dhe të paanshëm”.

A N Ë T A R

K. Puto S. Sadushi